

ترمیم طلبی و اصلاح طلبی

چرا همراستایی روایت رئیس جمهور و جمهور از وفاق ملی برای توفیق دولت جدید ضرورت دارد؟

عباس موسایی

پیروزی دکتر پزشکیان به‌عنوان کاندیدای منادی تغییر و اصلاح، انتظار و ذهنیت تحول در عرصه‌ی سیاست و مؤلفه‌های برسازنده‌ی آن در زیر سطوح مختلف سیاست داخلی، سیاست خارجی، فرهنگ و اقتصاد را در بخش‌هایی از جامعه به‌وجود آورده است. به عبارتی دیگر ورود شخصیتی سیاسی با گفتمان و برنامه‌های متفاوت با گفتمان قبل از استقرار دولت جدید در ساختار سیاسی کشور، تداعی‌کننده‌ی جایگزینی دولت توسعه‌گرای ملی با دولت اصولگرایی توسعه‌ستیزی است. این مهم نشان از آن دارد که مجموعه‌ی نهاد حکمرانی، تمایلات مشارکت ملی و توسعه را، هر چند محدود و کنترل شده، به مراتبی بیش از پیش پذیرفته است و این رویکرد، حتی در شرایط مشارکت زیر پنجاه درصدی، مورد تأیید اکثریت مشارکت‌کنندگان در انتخابات است؛ اتفاقی که برای اکثریت قریب به‌اتفاق تحلیل‌گران سیاسی کشور از جناح‌های مختلف، غیرمنتظره بود. به زبان دیگر، اکثر تحلیل‌گران سیاسی، مشارکت زیر پنجاه درصد را منتج به پیروزی جریان ضداصلاحات، ارزیابی می‌کردند. پیروزی کاندیدای اختصاصی جناح اصلاح‌طلب با مشارکت حداقلی، حاکی از آن است که اولاً اکثریت جامعه‌ی ایران رویکردهای توسعه‌ستیز قبلی را برنمی‌تابند و از طرفی به‌رغم آنکه بخش مؤثری از جامعه به اصلاح از درون امیدوار نیستند، اما همچنان اصلاح از درون ساختار حامیان و متولیان جدی دارد. رئیس‌جمهور محترم با انتخاب عنوان «وفاق ملی» برای دولت، اجماع‌سازی، مصالحه و گذر از منازعه را برای عبور از مشکلات، برگزیده‌اند. هر چند امتناعات عرصه‌ی سیاست به‌وقت اکنون، شامل امتناعات حقیقی و حقوقی، امکان شکل‌گیری دولت وفاق ملی حداکثری را با موانعی سترگ روبرو ساخته، اما گویی همین وفاق ملی حداقلی نیز با موانعی مؤثر مواجه شده؛ تا جایی که ماهیت دولت وفاق ملی در روایت حداقلی را نیز با چالش‌های اساسی مواجه کرده است. وفاق ملی در معنای اصیل آن، در به‌رسیمت شناختن ایده‌ی بنیادین ملت-دولت‌مدرن ایران، که در آن دولت برآمده از اراده‌ی ملت و متولی منافع و مصالح ملت-کشور ایران است، معنا می‌یابد؛ امری که با امتناعات نظری، س‌اختاری و حقیقی مواجه است. این امر، اما نمی‌تواند مانع گام گذاشتن و پیگیری در سطوحی دیگر به‌عنوان مقدمه‌ی گذار به دولت ملی‌مدرن در ایران باشد، بلاصلاً آنکه راهبردهای منازعه‌ای، تقابلی، رادیکال، انقلابی ویرانندازی خواهانه به‌بیراهه‌های انسدادی، ویرانگر و توسعه‌ستیز ناکجاآبادی راه برده‌اند. از منظر دیگر می‌توان خوشبینانه به دولت وفاق ملی نگریست؛ آنگاه که اجماعی در بالا برای حل مسائلی که کشور-ملت ایران در عرصه‌های گوناگون با آن مواجه است، صورت گرفته باشد؛ حل مسائل سیاست خارجی،

نگاه روزنامه‌نگار

کابینه پزشکیان و آزمون سخت قالیباف

رضا رئیس‌ی

روزنامه‌نگار و تحلیلگر سیاسی

صحنه و عرصه غامض و پیچیده‌ی سیاست با همه ظرائف و لطائف، مدام در تطور است. فراز و فرود و عرش و فرش زیاد دارد و به طرّف‌العینی یکی را بر اریکه قدرت می‌نشاند و دیگری را از حیز انتفاع ساقط می‌کند. عطف به همین پیچیدگی، هنر سیاست‌ورزی در سپهر سیاسی ایران به‌مثابه «رقص باله در میدان مین» است! هرگونه پیش‌داوری مطلق در این عرصه هم می‌تواند با یک چرخش ظریف و یک گردش لطیف نتیجه‌ای معکوس و غیرقابل انتظار رقم بزند و همه معادلات و محاسبات پیشینی را دچار دگرگونی و اضمحلال کند. نمونه‌اش مرحوم آیت‌الله اکبر هاشمی‌رفسنجانی که از دوست و دشمن و موافق و مخالف، هیچ‌کسی نیست که به تبحر و کیاست وی در صحنه سیاست اذعان نداشته باشد. مردی که بارها و بارها هم اوج قدرت و شوکت را دید و هم بارها راوبه‌نشین کنج عزت شد؛ اما هنرش آن بود که از فرش به عرش پل می‌زد و هنر تبدیل مخالف و منتقد به موافق و همراه را ذیل سیاست‌ورزی محاسبه‌گرانه داشت. فدای انتخابات ریاست‌جمهوری دوره چهاردهم، در شبکه اجتماعی ایکس‌مطلبی نوشتن‌بدین مضمون که برنده انتخابات ۱۵ تیرماه نه مسعود پزشکیان که محمداقبر قالیباف است. مردی که یک هفته پیش از آن به‌معنای اخص کلمه می‌توان گفت به پایان حیات سیاسی خود در آینده‌ای نزدیک و محتوم‌رهنمون شده بود؛ اما با شکست نامزد اصلی رقبیش در این انتخابات، توسط رقبای همیشگی نتهن‌ها دوباره احیا و زنده شد که اگر سیاست‌ورزی را نیک و سنجیده به انجام رساند، می‌تواند بزرگترین فاتح و کامیاب سیر تحولات چند ماه اخیر صحنه سیاسی باشد. بدون هیچ شک و شبهه‌ای، پیروزی سعید جلیلی در انتخابات ریاست‌جمهوری دوره چهاردهم، می‌توانست پرورنده سیاسی قالیباف را برای همیشه در هم بپیچد و دبیری نمی‌یابید که منصب ریاست قوه‌مقننه را نیز از او باز می‌ستاندند؛ همانگونه که با سرلیستی و منتخب اول تهران بودن او نیز چنین کردند و البته، نکته مهم و کلیدی آن است که آنها پس از این ضربه مهلک و تاریخی که پروژه خالص‌سازی را به محاق موقتی برد، بیکار ننشسته‌اند و با عزمی دودست‌چندان تر به کارزار تسویه‌حساب سیاسی با رقبای دیرین باز خواهند گشت و از حسن

تعامل با دنیا، گشایش در عرصه‌های اقتصادی و رفع موانع توسعه ملی در دامنه‌ای مورد توافق و پذیرفته شده توسط متخصصان. بهره‌مندان نتیجه‌ی این گشایشگری، ملت-کشور ایران خواهند بود و از آنجا که این اقدام می‌تواند بخشی از پروژه‌ی عادی‌سازی و رهایی ایران از ناوضیعت کنونی باشد، می‌توان آن را گام نهان در مسیر اصولی توسعه ملی دانست، که می‌تواند گام نهان در مسیر وفاق و توسعه‌ی ملی باشد. اکنون که وفاق ملی حداقلی، مورد پذیرش نظام حکمرانی و مشارکت‌کنندگان در انتخابات واقع شده است؛ تقویت همه‌جانبه‌ی آن، از دوسوی ماجرا، امری حیاتی و مقدمه‌ای لازم برای گسترش و تقویت عادی‌سازی است. این مهم نیازمند سیاست‌ورزی هوشمندانه‌ای از سوی دولت منادی و متولی وفاق ملی است؛ بدین معنا که به میزان پیگیری مصالحه در بالا، گسترش پهنه‌ی امکان وفاق را در عرصه‌ی ملت و جامعه از دست ندهد و مصالحه را به استحاله نلغزند. الگوی وفاق ملی هر چند، مقدمه‌ی توسعه ملی است، اما اگر در مناسبات قدرت رسمی (ماکروپولیتیک) مستحیل گردد و بر مطالبات اجتماعی (میکروپولیتیک) چشم‌پوشی کند، نمی‌تواند در مسیر توسعه و گسترش پهنه‌ی امکان اصلاح از درون، سیاست‌ورزی مستمر و ادامه‌داری داشته باشد. وفاق ملی آنگاه خواهد توانست به گفتمان برتر در سپهر سیاسی کشور تبدیل شود که نسبت به تکانه‌های برسازنده‌اش، یعنی کلیت اصلاح‌طلبی (دال مرکزی ودال‌های جانبی‌اش) وفادار بماند. به موازات پیگیری اجماع و توافق‌سازی برای غلبه بر موانع توسعه‌ی ملی، تمهیدمقدمات برای گسترش دامنه‌ی وفاق، می‌تواند در دستور کار دولت چهاردهم قرار گیرد. هر چند نهادهای فردای پس از سربرآوردن و استقرار، صورت و سیرتی متفاوت از دیروز جنبشی‌شان، می‌یابند، اما موفقیت و استمرار نهادهای مستعزلم در جه‌ای از وفاداری به مبانی برسازنده است. ازاین‌رو می‌توان انتظار داشت که رئیس‌جمهور پزشکیان و دولت وفاق ملی، در دیالوگ مستمر با بدنه‌ی اجتماعی، به روایتی مشترک، هم‌رست‌ها و هارمونیک از مفهوم «وفاق ملی» برسند؛ دولتی که در نقش لولای ملت و حاکمیت ظاهر شده است، قبل از هر چیز نیازمند حفاظت و ترمیم رابطه‌ی خود و حامیان است. ترمیم‌طلبی، بدون محافظت از سرمایه‌ی اجتماعی و اعتماد عمومی میسر نیست. مصالحه و وفاق ملی، قبل از هر چیز نیازمند فهم عمیقی از سیاست و تلاش برای کاهش شکاف ملت و حاکمیت است. در این راستا مرکز تحقیقات استراتژیک ریاست‌جمهوری می‌تواند رئیس‌جمهور را از آنچه در زیر پوست اجتماع می‌گذرد، مطلع سازد؛ همچنان که غلبه‌ی نگاه‌سیاسی چندساختی بر نگرش امنیتی تک‌ساختی، الزام سیاست داخلی است. حفظ رابطه‌ی دولت و حامیان و هماهنگی در عرصه‌ی سیاست داخلی با استقرار سیاست‌ورزی مصلح و آگاه در حوزه‌ی معاونت سیاسی وزارت کشور، امکان‌پذیری می‌شود. گسترش امکان ترمیم و اصلاح در سایر حوزه‌ها در مسیر همپوشانی حداکثری روایت وفاق ملی بین دولت و بدنه‌ی حامی، حکم عقلانیت، تجربه، مسئولیت‌شناسی و آینده‌بینی است.

۲ تیتریک

HEADLINE ONE

پزشکیان: اصلاحات می‌کنم

پریسا هاشمی

خبرنگار پارلمانی هم‌میهن

مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور، که دیروز برای دفاع از برنامه دولت و وزرای پیشنهادی به مجلس آمده بود، در صحن علنی گفت: «فرصتی که پیش آمده فرصتی برای شنیدن صدای ملت، فرصتی برای تحول و تغییر، فرصت خلق امید، فرصت اصلاح رفتار ناپسند قدرت‌های جهان با مردم ایران است. دولتی که امروز به مجلس معرفی شده است، دولت وفاق ملی است، دولت وفاق ملی برای همه ملت ایران و ملترزم به قانون اساسی است. آنچه که امروز در روند همکاری رسمی دولت و مجلس آغاز می‌شود، آزمون است.»

او افزود: «اگر صدای مردم به موقع شنیده نشود سرخوردگی‌هایی صورت می‌گیرد که نابودی امید و اعتماد را به همراه دارد. تدابیر و رویه‌های جاری قادر به حل مسائل نیستند. چشم‌اندازی که وجود دارد و مقام معظم رهبری ترسیم کرده و من در تمام سخنانم به آن اشاره کردم، ایرانی را توصیف می‌کند که در سطوح مختلف در رتبه برتر منطقه قرار گیرد و الهام‌بخش در جهان اسلام باشد. این چشم‌انداز می‌تواند هم‌افزایی ایجاد کند. رسالت مالک در حکومت جمع‌آوری خراج، امنیت و اصلاح جامعه، جنگ با دشمنان و آبادانی شهرهاست. ما وظیفه داریم برای همه مردم صرف‌نظر از قومیت، دین یا مذهب آن‌ها این موارد را فراهم کنیم.» رئیس‌جمهور بیان کرد: «ما پایبند به قانون و آن چیزی هستیم که رهبر انقلاب اراده و امضا کرده‌اند. ۲۰ سال است که سند چشم‌انداز را نوشته‌ایم، ولی فقط با هم دعوا کرده‌ایم. الان وضعیتی نیست که ما هم دعوا کنیم؛ من چه گفتم در عمل امتحان کنید. اصولی دارم و آن حق و عدالت است. برای آن اصلاحات می‌کنم و به شدت به اصلاحات معتقدم. وقتی جامعه‌ای داشته باشیم که حق در آن پیاده نشود به هر مسلمانی است که قیام کند و اصلاح انجام دهد.»

پزشکیان تأکید کرد: «طبق اصول و ارزش‌هایی که ما به آن معتقدیم، دلیل اینکه یک حکومت درست یا غلط است حرفی است که مردم پشت سر آن حکومت می‌گویند، ما موظفیم که انصاف را در قبال کسانی که حزب و جریان ما هستند و یا دوست‌شان داریم و کسانی که چنین نیستند، رعایت کنیم. در این امر تفاوتی میان دین و نژاد و زبان و قومیت آن‌ها نیست. تمام دعوا بر سر این است که مردم باید راضی باشند و عامل این رضایت ما هستیم، مقصر نارضایتی امروز مردم ما آمریکا نیست. تصور

امکان تحقق ۷ فرصت در دولت چهاردهم

۴- اصلاح رویکردها و رویه‌های ناکارآمد در حکمرانی

۵- خلق امید و وفاق برای عبور از تنگناهای پیچیده

۶- اصلاح برخوردهای ناپسند قدرت‌مندان جهان با مردم دلاور ایران

۷- میدان جدید همراهی و همکاری ملی بین حکومت و حکومت با جامعه و در جامعه.

مجلس با کابینه پیشنهادی چه خواهد کرد؟

گفت‌وگو با غلامرضا تاجگردون و محمد سراج درباره صفبندی حامیان و مخالفان دولت

دست آورد.» او درباره علت رای اعتماد نیاوردن برخی از اعضای کابینه پیشنهادی گفت: «۱۲ معیار مقام معظم رهبری تعیین کردند که ما با آن معیارها، افراد را می‌سنجیم. یکی از این معیارها حساسیت مجلس بود. به نظرم به لحاظ کردن این معیار دو، سه وزیر رای نمی‌آورند. برداشت من این است که ظرف‌قندی وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، میدری وزیر تعاون، کار ورفاه اجتماعی و صالحی امیری وزیر میراث فرهنگی رای نیاورند.

وزارت میراث فرهنگی و گردشگری عرصه‌ای تحولی است. صنایع دستی کشور مغفول واقع شده است. گردشگری مذهبی یا گردشگری راهبان نور در گردشگری چه جایگاهی دارد؟ شب‌های عملیات جوانان ما در دفاع مقدس حنا به دست‌هایشان می‌بستند که متأثر از فرهنگ و شهادت‌طلبی ماست. جای این فرهنگ در میراث فرهنگی کجاست؟ وزیر ۷۰ ساله گردشگری که حال حفظ کردن وضع موجود را ندارد، می‌تواند تحول ایجاد کند؟ یک جوان

عکس: ستاره کاظمی، هم‌میهن

تیتریک

HEADLINE ONE

گزارش یک

اینکه با روش فعلی به جایی خواهیم رسید دیوانگی است.»

رئیس‌جمهور تأکید کرد: «این ماییم که رسالت و وظیفه‌مان ایجاد رضایت و آرامش ملت است. مردم اگر بدانند ما با باور، اعتقاد و تمام وجود در پی حل مشکلات آنها هستیم و بر اساس عدالت و تبعیض نژادی، مذهبی، قومی و ناحیه‌ای بر خورد می‌کنیم و اگر متصفانه با آنها برخورد کنیم پایبند، معتقد و پشتت این حکومت خواهند ایستاد و این مهم جز با وفاق، همدلی و همراهی امکان‌پذیر نیست.» رئیس‌جمهور با اشاره به اینکه اگر قرار بود وضعیت درست شود باید دست از کارهایی برداریم که در حال انجام آنها هستیم، گفت: «وقتی احساس غفو کردیم احساس پشیمانی و ندامت نکن و راه‌های ملامت‌آمیز و برخورد‌های نرم در پیش بگیر، نگو من امیرم و دستور می‌دهم و مردم باید اطاعت کنند. این ادبیاتی که دستور می‌دهم و مردم باید اطاعت کنند تالی فاسد است و قلب را آسیاه و دین را سست کرده و تغییرها و دگرگونی‌ها را دور می‌کند، ما نوکر و خدمتگزار مردم هستیم.» او افزود: «مسائل و بحران‌های چندبعدی و پیچیده پیش‌رو، همچنین حکمرانی و شبکه شایسته‌سالاری و یادگیری از تجربیات جهانی و پاسخگویی مبتنی بر برنامه‌ریزی و تقویت مؤلفه‌های قدرت هوشمند ملی می‌تواند در بسیاری از موارد کمک‌حال باشد. ما باید انعکاس صدای بی‌صدایان، بی‌پناهان و محرومان بوده و به فراموش‌شدگان، طردشدگان، حاشیه‌نشینان و کسانی که تریبونی برای خواسته‌های خود ندارند گوش فرا دهیم.»

رئیس‌جمهور با بیان اینکه ما به دنبال این هستیم که فسادستیزی کنیم، تأکید کرد: «ما به دنبال احترام به آزادی بیان و انتقاد هستیم، باید از یک دولت متصدی و تنظیم‌گر گذر کرد و شرایط را برای تسهیل در فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مردم فراهم ساخت. نقاط قوت و باسیار است اما باید رویکردی عدالتخواهانه و فسادستیز براساس سیاست‌های کلی نظام داشته باشیم. البته دولت پیگیر سیاست‌ها و هماهنگی میان قوا است.»

پزشکیان گفت: «کشور ما از لحاظ جغرافیای سیاسی در مناسب‌ترین و حیاتی‌ترین نقطه کره زمین قرار دارد که به دلیل داشتن مرزهای آبی و دسترسی به آب‌های آزاد، همچنین داشتن نیروی جوان متخصص و باسواد می‌تواند در بسیاری از زمینه‌ها در زمینه توسعه شرایط بسیار مناسبی را فراهم کند.»

او افزود: «اگر آموزش و پرورش مان نتواند مأموریت خود را به درستی ایفا کند یا نظام دانشگاهی ما نتواند از اهداف پیشرفت کشور پشتیبانی کند، نظام برنامه‌ریزی و بودجه‌ریزی و مناسبات نیروی انسانی و نظام اجرایی پشتیبانی نخواهد داشت و تدابیر دیگر راهگشا نخواهد بود، ساختار اداری و اجرایی ما مبتنی بر اقدام شکل گرفته و بر اهداف نهایی

نکته

نماینده